सिद्धिचरण नगरपालिका, ओखलढुंगा
१ नं. प्रदेश, नेपाल

स्थानीय राजपत्र

खण्ड १,	**संख्या २**	**मिति २०७५/४/१**

भाग २

नेपालको संविधानको धारा २२६ ले व्यवस्थापकीय अधिकारको प्रयोग गरी सिद्धिचरण नगरपालिका, ओखलढुंगाको नगर कार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको निर्देशिका सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

सम्वत २०७५ सालको निर्देशिका नं. २

सिद्धिचरण नगरपालिकाको "बजार अनुगमन निर्देशिका, २०७५"

कार्यपालिकाबाट पारित मिति २०७५/३/२४ **प्रमाणिकरण मिति २०७५/३/३०**

प्रस्तावनाः नेपालको संविधान को अनुसुची-८ बमोजिम उपभोक्ताको स्वास्थ्य, सुविधा र आर्थिक हित कायम राख्न, उपभोग्य वस्तु वा सेवाको गुणस्तर, परिमाण एवं मूल्यको अनियमितताबाट उपभोक्तालाई संरक्षण प्रदान गर्न, वस्तु वा सेवाको उत्पादनस्थल वा, ढुवानी मार्ग, भण्डारण तथा संचयस्थल, थोक तथा खुद्रा विक्री स्थल र उपभोगस्थल लगायतका ठाउँहरुमा वस्तु वा सेवा प्रदायक वा विक्रेताको व्यवसायिक कारोवारको दर्ता, नवीकरण, आपूर्ति, मूल्य, गुणस्तर, नापतौल, विज्ञापन लगायतका व्यापारिक क्रियाकलापको नियमन गर्न र नगरपालिकाबाट नियमित र प्रभावकारी रुपमा बजार अुनगनम गर्न आवश्यक भएकोले सिद्धिचरण नगरपालिका ओखलढुङ्गाले प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन,२०७५ को दफा ४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सिद्धिचरण नगर कार्यपालिको मिति २०७५/३/२४ को बैठकले सिद्धिचरण नगरपालिकाको "बजार अनुगमन निर्देशिका, २०७५" स्वीकृत गरेको छ ।

परिच्छेद् १
प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः

(क) यस निर्देशिकाको नाम सिद्धिचरण नगरपालिका ओखलढुङ्गाको "बजार अनुगमन

निर्देशिका, २०७५" रहेको छ ।

(ख) यो निर्देशिका नगर कार्यपालिका बैठकबाट स्वीकृत भई स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भएको मितिदेखि लागु हुनेछ ।

२. **परिभाषा:** बिषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा-

(क) "अनुगमन टोली" भन्नाले कार्यालयले विशेषज्ञ सहित गठन गरेको बजार अनुगमन टोली सम्झनु पर्दछ ।

(ख) "उपभोक्ता हित संरक्षण समिति" भन्नाले नगरपालिका उप-प्रमुखको संयोजकत्वमा गठित समिति बुझ्नु पर्दछ ।

(ग) "कार्यालय" भन्नाले नगर कार्यपालिकाको कार्यालय सम्झनु पर्दछ ।

(घ) "प्रदायक" भन्नाले वस्तु वा सेवाको उत्पादक, आयातकर्ता, भण्डारण वा विक्री वितरण गर्ने व्यक्ति वा संस्था सम्झनु पर्दछ ।

(ङ) "वस्तु" भन्नाले उपभोक्ताले उपभोग वा प्रयोग गर्ने वस्तुको संमिश्रणबाट बनेको पदार्थ सम्झनु पर्दछ र सो शब्दले उपभोग्य वस्तुको निर्माणमा प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ, रङ्ग, सुगन्ध वा रसायन समेत जनाउँछ ।

(च) "बिक्रेता" भन्नाले वस्तु वा सेवाको उत्पादक, पैठारीकर्ता, थोक वा खुद्रा विक्रेता, सेवा प्रदायक सम्झनु पर्दछ । सो शब्दले होटल, लज, होष्टेल, खाजाघर सञ्चालक आदिलाई समेत जनाउने छ ।

(छ) "स्थानीय सरकार" भन्नाले गाँउपालिका वा नगरपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

(ज) "सेवा" भन्नाले व्यवसायिक सेवा, सञ्चार सेवा, निर्माण तथा इञ्जिनियरिङ् सेवा, वितरण सेवा, शिक्षा सेवा, मनोरञ्जन तथा खेलकूद सेवा, यातयात सेवा लगायतका दस्तुर/पारिश्रमिक लिई वा नलिई प्रदान गरिने सम्पूर्ण सेवाहरु सम्झनु पर्दछ ।

(झ) "समिति" भन्नाले उपभोक्ता हित संरक्षण समिति भन्ने सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद् २

उपभोक्ता हित संरक्षण समिति

३.उपभोक्ता हित संरक्षण समिति:

(१) उपभोक्ताको हित संरक्षण सम्वन्धी विषयमा आवश्यक नीतिगत व्यवस्था गर्न तथा बजार अनुगमन कार्यलाई मार्गदर्शन एवम् समन्वयको लागि नगरपालिकाले उपभोक्ता हित संरक्षण समितिको गठन गर्नेछ ।

(२). उपभोक्ता हित संरक्षण समितिको गठन देहाय अनुसार हुनेछ :

(क) नगरपालिकाको उप-प्रमुख -संयोजक

(ख) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत -सदस्य

(ग) नगरपालिकाको आर्थिक शाखा समेत हेर्ने विषयगत समितिको संयोजक - सदस्य
(घ) जिल्ला प्रशासन कार्यालयको अधिकृत स्तरको कर्मचारी - सदस्य
(ङ) जिल्ला प्रहरी कार्यालयको प्रतिनिधि - सदस्य
(च) खाद्य, गुणस्तर, औषधी / जनस्वास्थ्य / उद्योग वाणिज्य हेर्ने (उपलव्ध भए सम्मका क्षेत्रगत विषय हेर्ने) शाखाका प्रमुख / प्रतिनिधि - सदस्य
(छ) सम्वन्धित उद्योग वाणिज्य संघको प्रतिनिधि - सदस्य
(ज) उपभोक्ता हित संरक्षणमा क्रियाशील संस्था वा व्यक्तिहरु मध्येबाट एकजना - सदस्य
(झ) कार्यालयको उपभोक्ता हित संरक्षण हेर्ने शाखा प्रमुख - सदस्य सचिव

४. उपभोक्ता हित संरक्षण समितिको काम, कर्तब्य र अधिकारः

(क) उपभोक्ता हित संरक्षणको लागि आवश्यक नीतिगत व्यवस्था गर्ने,
(ख) अत्यावश्यक वस्तुहरुको माग र आपूर्तिको अवस्था सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन र मागको प्रक्षेपण गर्ने,
(ग) समितिले यस निर्देशिकाको दफा ७ (२) अनुसार गठित अनुगमन टोलीद्वारा अनुसूची- १ को फाराममा उल्लेख भए अनुसार प्रस्तुत गरेको बजार अनुगमन सम्वन्धी प्रतिवेदनमाथि विश्लेषण गरी आवश्यक निर्देशन दिने,
(घ) उपभोक्ताको हित संरक्षण गर्न आपूर्ति व्यवस्था र उपभोग्य वस्तु वा सेवाको छड्के अनुगमन गर्ने,
(ङ) बजार अनुगमन सम्वन्धी कामको मूल्याङ्कन गर्ने र टोलीलाई आवश्यकता अनुसार मार्गदर्शन गर्ने,
(च) नगरपालिकाले दिएको अन्य निर्देशन र आदेशको कार्यान्वयन गर्ने, गराउने ।
(छ) उपभोक्ता हित विपरित कार्यमा आवश्यक कानूनी कारवाहीको लागि निरीक्षण वा अनुसन्धान अधिकृत तोक्ने ।

५.उपभोक्ता हित संरक्षण समितिको बैठक सम्वन्धी कार्यविधिः उपभोक्ता हित संरक्षण समितिको बैठक महिनामा एक पटक अनिवार्य रुपमा बस्नु पर्नेछ । समितिको बैठकले आफ्नो कार्यविधि आफै तय गर्नेछ । यसरी बैठक बस्दा कम्तीमा तीन दिन अगाडी बैठकको बिषय सहितको सूचना सदस्यहरुलाई उपलव्ध गराउनु पर्नेछ तर आकस्मिक कार्यको लागि एक दिनमै सूचना दिई बैठक वस्न सक्नेछ ।

परिच्छेद् ३

बजार अनुगमन सम्वन्धी व्यवस्था

६. वस्तु वा सेवाको दर्ता, आपूर्ति, मूल्य, गुणस्तर, नापतौल लगायतका व्यापारिक क्रियाकलापलाई उपभोक्ता मैत्री बनाउन नगरपालिकाले निम्न व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(क) गुणस्तरीय उपभोग्य वस्तु तथा सेवाको सहज र सर्वसुलभ आपूर्ति हुने वातावरणको सुनिश्चितता सहित उपभोक्ताको हक र हितको संरक्षण गर्न कार्यालयमा उपभोक्ता हित संरक्षण शाखाको व्यवस्था गरी नियमित र प्रभावकारी बजार अनुगमनको व्यवस्था गर्ने,

(ख) बजार प्रणालीलाई प्रतिस्पर्धी र उपभोक्ताप्रति जिम्मेवार तुल्याउन प्रचलित कानूनको कार्यान्वयनमा जोड दिने,

(ग) उपभोक्ता शिक्षा सम्वन्धी सचेतना र बजार अनुगमनको कार्ययोजना तयार गरी उपभोक्ता हित संरक्षणको बिषयलाई विशेष प्राथमिकतामा राख्ने,

(घ) उपभोक्तालाई सचेत र जागरुक तुल्याउन वडा समितिको कार्यालयदेखि नै उपभोक्ता सचेतना लगायतका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने,

(ङ) आफ्नो नगरपालिका अन्तर्गत स्थापित वा सञ्चालित उद्योग व्यवसायको दर्ता, नवीकरण, बील विजक तथा विक्रीको लागि राखिएका मालवस्तु, नापतौल, गुणस्तर, लेबल, आपूर्ति आदिको अनुगमन गर्ने,

(च) तरकारी, फलफूल, माछा, मासु, मिठाई पसल, डेरी,होटल लगायतका खाद्य वस्तुको विक्री स्थलको मापदण्ड तोक्ने र छुट्टै फलफूल तथा तरकारी बजार र वधशालको व्यवस्था गर्ने ।

(छ) स्थानीय स्तरका खाद्य उद्योग (पानी घट्टा, प्रशोधन केन्द्र, दुध डेरी, मासु उत्पादन केन्द्र र मिल) हरुलाई स्वच्छ खाद्य पदार्थ उत्पादन, प्रशोधन तथा विक्री बितरण गर्न निर्देशित गर्ने ।

७. बजार अनुगमन टोली गठनः

(१) वस्तु वा सेवा प्रदायक व्यवसायिको दर्ता, नवीकरण, आपूर्ति, मूल्य, नापतौल, विज्ञापन लगायत व्यापारिक क्रियाकलापको नियमित एवम् आकस्मिक अनुगमनको लागि नगरपालिकाले बजार अनुगमन टोली गठन गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठन हुने अनुगमन टोलीमा देहाय बमोजिमको पदाधिकारीहरु रहनेछन् ।

(क) कार्यालयको उपभोक्ता हित संरक्षण हेर्ने शाखा प्रमुख - संयोजक

(ख) सम्वन्धित विषयगत क्षेत्रको प्रतिनिधि - सदस्य

(ग) स्थानीय सुरक्षा निकाय (नेपाल प्रहरी) को प्रतिनिधि -सदस्य

(घ) उपभोक्ता हित संरक्षणमा क्रियाशील संस्था वा व्यक्तिहरु मध्येबाट मनोनित एकजना महिला सहित दुईजना-सदस्य

(ङ) स्थानीय उद्योग वाणिज्य संघको प्रतिनिधि एकजना -सदस्य

(च) स्थानीय पत्रकार/सञ्चारकर्मी एकजना-सदस्य

३. अनुगमन टोलीमा कम्तीमा ५ जना प्रतिनिधि संलग्न भई बजार अनुगमन सम्वन्धी कार्य गरिनेछ । तर कुनै बिषयगत क्षेत्रको अनुगमन गर्ने कार्यमा सम्वन्धित बिषयगत क्षेत्रको विज्ञ प्रतिनिधि अनिवार्य रुपमा समावेश गराउनु पर्नेछ । (विषयगत विज्ञ वा प्रतिनिधि भन्नाले जस्तै खाद्य वा कृषि उपजको लागि खाद्य निरीक्षक वा उपलब्ध नभएमा कृषि प्राविधिक बुझ्नु पर्ने छ ।)

४. उपभोक्ता हित संरक्षण हेर्ने शाखा वा इकाईले मासिक रुपमा अनुसूची -१ को ढाँचामा बजार अनुगमनको एकीकृत प्रतिवेदन कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

८. बजार अनुगमन टोलीको काम, कर्तव्य र अधिकार:

दफा ७ (१) बमोजिम गठित बजार अनुगमन टोलीले प्रचलित कानून बमोजिम देहाय अनुसारका कार्यहरु गर्नु पर्नेछ :

(क) बजार अनुगमनको पूर्व कार्य योजना र मासिक अनुगमन कार्यतालिका बनाई स्वीकृतिको लागि समितिमा पेश गर्ने,

(ख) स्वीकृत कार्ययोजना बमोजिम नियमित रुपमा बजार अनुगमन गर्ने र आवश्यकता बमोजिम आकस्मिक वा विशेष अनुगमन गर्ने,

(ग) वस्तु वा सेवाको दर्ता, आपूर्ति, मूल्य, गुणस्तर, नापतौल, विज्ञापन लगायतका व्यापारिक क्रियाकलापको अनुगमन गर्ने,

(घ) कालोबजारी, एकाधिकार (सिन्डिकेट), मिलेमतोपूर्ण भाउ निर्धारण (कार्टेलिङ्ग), कृत्रिम अभाव तथा बजार प्रवेशमा अवरोध गर्ने जस्ता गैर प्रतिस्पर्धी व्यापारिक क्रियाकलाप भए/नभएको अनुगमन गर्ने,

(ङ) कुनै वस्तुको अनुचित व्यापारिक क्रियाकलाप (मिसावट/गुणस्तरहिन) कम तौल भएको देखिएमा/भेटिएमा आवश्यकता अनुसार त्यस्ता वस्तु जफत गर्ने, नष्ट गर्ने, कारोबार रोक्का गर्ने वा बन्द गर्ने लगायतका कार्य गर्ने,

(च) उपभोक्ता हित संरक्षण समितिबाट समय -समयमा दिइएका निर्देशन एवम् आदेश बमोजिमका कामहरु गर्ने,

(छ) सम्पन्न बजार अनुगमन प्रतिवेदन सोही दिन कार्यालयमा पेश गर्ने । सो दिन बिदा परेमा कार्यालय खुलेको दिन पेश गर्नु पर्नेछ ।

९. **बजार अनुगमन कार्यविधि:** (१) बजार अनुगमन टोलीले बजार अनुगमन गर्दा निम्न बिषयमा बिशेष ध्यान दिनु पर्नेछ :

(क) बिक्रेता वा सेवा प्रदायकले नियामक निकायबाट कानुन बमोजिम प्रदान गरिने व्यवसाय दर्ता प्रमाण पत्र, स्थायी लेखा नम्बर (PAN) दर्ताको प्रमाण पत्र, खाद्य अनुज्ञा पत्र, औषधी पसल दर्ता प्रमाण पत्र लगायतका आवश्यक कागजातहरु लिएको छ /छैन हेर्ने । साथै प्रमाण पत्र नियमित रुपमा नवीकरण भए/नभएको हेर्ने । प्रमाण पत्र नलिएको वा नवीकरण गरेको नदेखिएमा बढीमा सात दिनभित्र सो कार्य गरी कार्यालयमा पेश गर्न लिखित निर्देशन दिने ,

(ख) विक्रेता वा सेवा प्रदायकले आफ्नो व्यवसायको साइनबोर्ड राखेको छ /छैन हेर्ने । नराखेको भए तीन दिन भित्रमा राखी कार्यालयमा जानकारी दिन लिखित निर्देशन दिने ।

(ग) प्रदायकले वस्तुको विक्री कक्षमा मूल्य सूची राखेको छ /छैन हेर्ने । नराखेको भए तीन दिन भित्रमा राखी कार्यालयमा जानकारी दिन लिखित निर्देशन दिने ।

(घ) मालवस्तुको परिमाण, मूल्य, गुणस्तर र तौल ठिक छ /छैन हेर्ने ।

(ङ) प्याकेजिङ् गरिएको वस्तुको लेबलमा उत्पादक वा पैठारीकर्ताको नाम, उत्पादन मिति, उपभोग्य अवधि वा मिति, अधिकतम खुद्रा मूल्य, मिश्रण, भण्डारण र उपभोग गर्ने तरिका उल्लेख गरिएको छ /छैन हेर्ने,

(च) औषधी वा औषधीययुक्त पदार्थ भए सो को प्याकिङ्ग प्रयोग गर्ने तरिका उल्लेख छ /छैन हेर्ने । औषधीविज्ञ (फार्मासिष्ट) औषधी विक्रीस्थलमा भए/नभएको एवम् औषधी विक्रेता प्रमाण पत्र समेत हेर्ने,

(छ) उपभोग्य मिति नाघेको औषधी, प्रशोधित पानी, विस्कुट, पाउरोटी लगायतका अन्य पेय पदार्थ, खाद्य तथा उपभोग्य वस्तुहरु फेला परेमा नष्ट गर्ने,

(ज) उत्पादन मिति, उपभोग्य मिति केरमेट गरेको वा पुनः लेबलिङ्ग वा छपाई गरेको छ /छैन हेर्ने । पुनः लेबलिङ्ग वा छपाई गरेको पाइएमा त्यस्तो वस्तु जफत गर्ने, वस्तुको प्रकृति अनुसार मुचुल्का गरी नष्ट गर्ने,

(झ) माछामासु, फलफूल, तरकारी, मिठाई पसल, डेरी र होटल बधशाला वा माछा मासु विक्रिस्थल सफासुग्घर र मापदण्ड अनुसार छ /छैन हेर्ने । नभएमा कसुरको प्रकृति अनुसार सजग गराउने वा चेतावनी दिने तथा अटेरी गरेमा तोकिए बमोजिम दण्ड जरीवाना गर्ने,

(ञ) विक्रेता वा क्रेतालाई वस्तुको बिल विजक जारी गरेको छ /छैन हेर्ने । बिल अनिवार्य गर्न निर्देशन दिने ।

(ट) अनुगमनको क्रममा अनूसूची (३) बमोजिमको फाराम भरी सम्बन्धित व्यवसायीलाई दिनु पर्नेछ ।

२. नगरपालिकाले अनुसूची- २ मा उल्लेखित वस्तु र सेवाको अनुगमन गर्न उपभोक्ता

हित संरक्षण हेर्ने शाखालाई लिखित कार्य बिवरण तोक्नु पर्नेछ । सोही आधारमा बजार अनुगमन टोलीले बजार अनुगमन सम्वन्धी कार्य गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद् ४
उजुरी सम्वन्धी व्यवस्था

१०. उजुरी दिन सक्नेः

(क) कुनै वस्तु वा सेवाको विक्रेता वा प्रदायकले उपभोक्ताको हित विपरित व्यापारिक क्रियाकलाप गरेको भनि कुनै पनि व्यक्तिले उपभोक्ता हित संरक्षण समिति वा बजार अनुगमन टोली वा कार्यालयको उपभोक्ता हित संरक्षण हेर्ने शाखामा मौखिक वा लिखित सूचना वा उजुरी दिन सक्नेछ ।

(ख) उपदफा (क) बमोजिमको निकायले उजुरी वा सार्वजनिक सञ्चार माध्यमबाट प्राप्त सूचनालाई उजुरीको रुपमा ग्रहण गर्नेछ ।

(ग) उपदफा (क) वा (ख) बमोजिमको उजुरी वा अन्य कुनै सरकारी निकायबाट अनुगमनको लागि लेखि आएमा सो लाई समेत उजुरीको रुपमा ग्रहण गरी बजार अनुगमन टोलीले अनुगमन तथा निरीक्षण गर्नु पर्नेछ ।

(घ) उपदफा (ग) बमोजिम अनुगमन तथा निरीक्षण गर्दा विक्रेता वा सेवा प्रदायकले प्रचलित कानुन वा मापदण्ड विपरित व्यापारिक क्रियाकलाप गरेको पाइएमा तत्काल कारवाही चलाउनु पर्नेछ ।

(ङ) उपदफा (घ) बमोजिम अनुगमन टोलीले गरेको काम कारवाहीमा चित्त नबुझेमा विक्रेताले प्रचलित कानुन बमोजिम नगर पालिकाको उप-प्रमुख समक्ष लिखित रुपमा उजुरी दिन सक्नेछ ।

परिच्छेद् ५
अनुगमन सम्वन्धी प्रकृया

११. अनुगमनको पूर्व तयारीः अनुगमन टोलीले अनुगमन गर्नुपूर्व देहायको तयारी गर्नु पर्नेछ :

(क) निरीक्षण वा अनुगमनमा जानु पूर्व अत्यावश्यक वस्तु तथा सेवा मध्ये कुन कुन विषयलाई पहिलो प्राथमिकतामा राख्ने भन्ने किटान गरी विषयसूची तयार गर्नु पर्नेछ ।

(ख) अनुगमनमा जाँदा अनुगमन गरिने वस्तु वा सेवासँग सम्वन्धित ऐन नियमहरु र अनुगमन सम्वन्धी चेकलिष्ट साथैमा लिई जानु पर्नेछ ।

(ग) वस्तु तथा सेवाको आपूर्ति , विक्री वितरण, मूल्य, गुणस्तर आदिको बारेमा पर्याप्त सूचना र जानकारी हासिल गर्नु पर्नेछ ।

(घ) अनुगमन वा निरीक्षण गर्न जानु अगावै तालिका बनाई आवश्यक पर्ने साधन र सुरक्षा आदिको पूर्व तयारी गर्नु पर्नेछ ।

१२. बजार अनुगमन गर्ने प्रक्रिया:

(क) बजार अनुगमन गर्दा अनुगमनमा खटिई जाने व्यक्तिले आफ्नो परिचय देखाई बजार अनुगमन गर्नु पर्नेछ । अनुगमन टोलीका संयोजकले अनुगमनको आवश्यकता बारे जानकारी गराउनु पर्नेछ र सम्वन्धित व्यवसायीले बिना कुनै अवरोध अनुगमन गर्न दिनु पर्नेछ ।

(ख) उपदफा (क) बमोजिम बजार अनुगमन गर्दा सम्वन्धित व्यवसायीले बाधा बिरोध गरेमा बाधा बिरोध गर्नेलाई प्रचलित कानुन बमोजिम कारवाहीको लागि सम्वन्धित निकायमा अनुरोध गर्न वा लेखि पठाउन सकिनेछ ।

(ग) अनुगमन टोलीले बजार अनुगमन गर्दा वस्तु वा सेवाको नमूना संकलन गर्नुपर्ने देखिएमा प्रचलित कानून बमोजिम नमूना संकलन गरी सोको यथार्थ बिवरण खुलाई सम्भव भएसम्म सम्वन्धित व्यवसायीको समेत दस्तखत भएको अनुसूचि ४ बमोजिमको ढाँचामा स्थलगत मुचुल्का बनाउनु पर्नेछ । सम्वन्धित व्यवसायीले मुचुल्कामा दस्तखत गर्न नमानेमा सोही व्यहोरा जनाई उपस्थित व्यक्तिहरुको रोहवरमा मुचुल्का तयार गरी आवश्यकता अनुसार सिलवन्दी समेत गरी परीक्षणको लागि यथाशीघ्र सम्वन्धित निकायमा नमूना सहित लेखि पठाउनु पर्नेछ ।

(घ) अनुगमन टोलीले बजार अनुगमन गर्दा कुनै वस्तु तत्काल नष्ट नगरे जनस्वास्थ्यमा असर पर्ने देखिएमा त्यस्ता वस्तुको नमूना संकलन गरी प्रमाणको रुपमा सुरक्षित राखि अरु प्रचलित कानून बमोजिम आवश्यक प्रक्रिया पुर्‍याई सम्वन्धित व्यवसायी र उपस्थित व्यक्तिहरुको रोहबरमा मुचुल्का गरी वातावरणमा असर नपर्ने गरी त्यस्तो वस्तु नष्ट गर्नुपर्नेछ । संकलित नमूना आवश्यकता अनुसार परीक्षणका लागि प्रयोगशालामा पठाउन सकिनेछ ।

१३. दण्ड जरीवाना:

(क) बजार अनुगमन टोलीले बजार अनुगमन गर्दा सेवा वा वस्तु राखेको स्थानको नियमानुसार जाँचबुझ वा खानतलासी गर्न सक्नेछ । खानतलासीबाट वस्तु वा सेवाको विक्री वितरणमा अनुचित वा अनियमित कार्य गरेको पाइएमा आवश्यकता अनुसार त्यस्तो सेवा वा वस्तुको प्रयोग वा बिक्री वितरणमा रोक लगाउन सक्नेछ तथा त्यस्ता बस्तु अनुगमन टोलीले कब्जामा लिई नियमानुसार कारवाहीको प्रक्रिया अगाडी बढाउनेछ ।

(ख) अनुगमन गर्दा कुनै कानूनी कारवाही गर्नुपर्ने देखिएमा अनुगमन टोलीले सम्वन्धित व्यवसायीसँग तुरुन्त लिखित स्पष्टीकरण माग गर्न सक्नेछ ।

(ग) अनुगमन टोलिको प्रतिवेदन वा नमूना परीक्षणबाट मुद्दा दायर गर्नुपर्ने देखिएमा प्रचलित कानून बमोजिम अनुसन्धान तहकीकातको लागि निरीक्षण अधिकृत तोक्ने गरी मुद्दा दायर गर्न समितिबाट निर्णय गराई यथाशीघ्र अभियोजन अधिकारी समक्ष आवश्यक कागजात सहित लेखी पठाउनु पर्नेछ ।

(घ) उपदफा (ग) बमोजिम लेखि आएमा सम्वन्धित अधिकारीले प्रचलित कानून बमोजिम प्रक्रिया पूरा गरी सम्वन्धित निकायमा मुद्दा दायर गर्नु पर्नेछ ।

(ङ) दफा १२ के (घ) बमोजिम अनुगमन टोलीले अखाद्य वस्तु वा अन्य वस्तु नष्ट गर्दा लागेको खर्च सम्वन्धित खर्च सम्वन्धित व्यवसायीले नै व्यहोर्नु पर्नेछ ।

(च) अनुगमन गरिएका माल वस्तुको प्रकृति अनुसार मुचुल्का उठाउनु पर्नेमा मुचुल्का उठाउने, चेकलिष्ट अनुसार भए नभएको हेर्ने र नमूना परीक्षण लिनुपर्ने भएमा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ वा नगर सभाबाट स्वीकृत कानुनमा व्यवस्था भएकोमा सोही बमोजिम र खाद्य नियमावली, २०२७ को नियम १० वा उपभोक्ता संरक्षण नियमावली, २०५६ को नियम २७ अनुरुप वा नेपाल गुणस्तर ऐन, २०३७ वा प्रचलित कानून बमोजिम नमूना संकलन गर्नु पर्नेछ ।

(छ) निरीक्षण, जाँचबुझ वा खानतलासी गर्दा उपभोग्य वस्तु रोक्का राख्नुपर्ने भएमा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन वा नगर सभाबाट स्वीकृत कानुनमा व्यवस्था भएकोमा सोही बमोजिम अन्यथा खाद्य नियमावली, २०२७ को नियम १३ वा उपभोक्ता संरक्षण नियमावली, २०५६ को नियम २५ वा नेपाल गुणस्तर ऐन २०३७ र स्ट्याण्डर्ड नापतौल ऐन, २०२५ बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

(ज) स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ वा नगर सभाबाट स्वीकृत कानुनमा व्यवस्था भएकोमा सोही बमोजिम र वस्तु वा मालसामान सिलवन्दी गर्नुपर्दा खाद्य नियमावली, २०२७ को नियम १३ वा उपभोक्ता संरक्षण नियमावली, २०५६ को नियम २८ र २६ नेपाल गुणस्तर ऐन, २०३७ वा स्ट्याण्डर्ड नापतौल ऐन, २०२५ वा प्रचलित कानून अनुसार गर्नु पर्नेछ ।

(झ) खाद्य प्रशोधन गर्न आवश्यक पर्ने कुनै उपकरण जडान भै कुनै वस्तु वा पदार्थको उत्पादन गरिएकोमा अनुगमन गर्ने निकायले उत्पादन प्रशोधन कानून सम्मत भए नभएको हेरी नभएको भए त्यस्तो स्थानमा सिलवन्दी गर्न सक्नेछ । यसरी सिलबन्दी गरिएकोमा प्रशोधन उद्योगलाई निश्चित समयावधि दिई आवश्यक मापदण्ड पूरा गरी सुधार गर्न निर्देशन दिन सकिने छ ।

(ञ) उपदफा (झ) बमोजिम निर्देशन दिएकोमा उद्योगले सुधारात्मक कार्यहरु गरी सिलवन्दी हटाइपाउँ भनी कार्यालयमा निवेदन दिएमा कार्यालयको टोलीलाई बजार अनुगमन गराई सुधार भएको पाईएमा सिलवन्दी हटाइदिन सक्नेछ । सुधार भएको

नपाईएमा कानून बमोजिम कारवाही अगाडी बढाउनेछ ।

(ठ) वस्तु वा सेवा क्षेत्रमा अनुचित व्यापारिक क्रियाकलाप (unfair Trade Practices) कानूनद्वारा नियन्त्रित वा निषेधित व्यापारिक क्रियाकलाप (Restrictive Trade Practices) र एकाधिकारपूर्ण व्यापारिक क्रियाकलाप (Monopolistic Trade Practices) भए नभएको विषयमा समेत अनुगमनका क्रममा हेर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद् ६

आचार संहिता

१४. आचार संहिताः बजार अनुगमन गर्न जाने अनुगमन टोलीले निम्न बमोजिमको आचार संहिता पालना गर्नु पर्नेछ :

(क) अनुगमन टोलीले अनुगमन गर्ने स्थल र अनुगमन गरिने वस्तुको बारेमा सो कार्यमा संलग्न सदस्यहरु बाहेक अरु कसैलाई पनि सो बारेमा पूर्व सूचना वा जानकारी गराउनु हुँदैन,

(ख) अनुगमनमा खटिने व्यक्तिले आफ्नो नातागोता वा इष्टमित्र कहाँ अनुगमन गर्न जानु हुँदैन,

(ग) अनुगमन कार्यमा संलग्न कुनै पनि सदस्यले अनुगमन गर्ने विक्रेता व्यवसायीबाट कुनै पनि किसिमको चन्दा, दान, दातव्य वा उपहार स्वीकार गर्नु हुँदैन,

(घ) अनुगमन गर्न जाँदा प्रदायकहरुले दिएको सुविधा तथा आतिथ्यता स्वीकार गर्नु हुँदैन,

(ङ) कुनै किसिमको प्रलोभन वा मोलाहिजामा पर्नु हुँदैन,

(च) अनुगमनको कारवाही सम्वन्धी सूचना प्रवाह गर्दा अनुगमन टोलीको नेतृत्व गर्ने व्यक्तिबाट मात्र प्रवाह गर्नु पर्नेछ तथा अनुगमन टोलीमा रहने अन्य सदस्यहरुको जानकारी दिनु हुँदैन,

(छ) बजार अनुगमन गर्दा अनुगमन टोलीका पदाधिकारीहरु प्रदायक समक्ष मर्यादित तरिकाले प्रस्तुत हुनुपर्ने र व्यवसायीको भण्डारण स्थल वा पसलबाट जथाभावी तरिकाले माल वस्तु निकाल्नु हुँदैन,

(ज) अनुगमन टोलीका कुनै सदस्यले अनुगमन सम्वन्धी कार्य गर्दा गोप्यता भङ्ग गर्ने लगायत अन्य कुनै गैर कानुनी काम गरेमा कर्मचारी भए प्रचलित कानून बमोजिम विभागीय कारवाही गर्न र अन्य व्यक्ति भए टोलीबाट हटाई प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही गर्न सकिनेछ ,

(झ) मानव अधिकारवादी संघसंस्था, उपभोक्ता हकहित संरक्षण कार्यमा संलग्न संस्थाहरु, विभिन्न सञ्चार माध्यममा कार्यरत सञ्चारकर्मी प्रतिनिधिहरुले अनुगमन कार्यलाई सहयोग पुग्ने गरी अनुगमन प्रक्रियाको स्थलगत अवलोकन गर्न सक्नेछन् । तर सामान जफत गर्ने, धुल्याउने वा नष्ट गर्ने वा सिलवन्दी गर्ने कार्यमा सम्वन्धित आधिकारिक कर्मचारी वा प्रहरीद्वारा नै कार्य सम्पन्न गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद् ७
विविध

१५. बजार अनुगमन समितिको कार्यक्रम तथा बजेटः

(क) नगरपालिकाले आफ्नो स्रोत, साधन र जनशक्ति प्रयोग हुने गरी बजार अनुगमनका लागि आवश्यक कार्यक्रम र बजेट प्राथमिकताका साथ बार्षिक कार्यक्रममा समावेश गर्नु पर्नेछ ,

(ख) नेपाल सरकारबाट बजार अनुगमनका लागि अनुदान प्राप्त भएमा सोही अनुसार कार्यक्रममा समावेश गर्नु पर्नेछ ,

(ग) बार्षिक कार्यक्रममा उपभोक्ता सचेतनाको कार्यक्रम समेत समावेश गर्नु पर्नेछ ,

(घ) बजार अनुगमनको क्रममा नमूना संकलन गर्दा प्रदायकलाई वस्तुको मूल्य भूक्तानी गरी बील लिनु पर्नेछ,

(ङ) बजार अनुगमन टोलीमा खटिएका व्यक्तिहरुलाई खाजा वापत भत्ता दिनु पर्नेछ ।

१६. स्थानीय प्रहरी प्रशासनको कर्तव्यः- बजार अनुगमन गर्दा अनुगमन टोलीले सुरक्षा लगायतका आवश्यक सहयोग माग गरेमा तत्काल त्यस्तो सुरक्षा तथा सहयोग उपलब्ध गराउनु स्थानीय प्रहरी प्रशासनको कर्तव्य हुनेछ ।

१७. असल नियतले गरेका काम बचाऊ :

यस निर्देशिका बमोजिम बजार अनुगमन गर्दा असल नियतले गरेका कामको सम्वन्धमा टोलीका संयोजक तथा सदस्यहरु उपर कुनै कारवाही हुने छैन ।

१८. प्रचलित कानून बमोजिम हुनेः यस निर्देशिकामा भएको व्यवस्थाले प्रचलित कानुन बमोजिम हुने अन्य अनुगमन कार्यलाई बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

१९. दण्ड सजायः स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ वा नगर सभाबाट स्वीकृत कानुनमा व्यवस्था भएकोमा सोही बमोजिम र प्रचलित कानून - उपभोक्ता हित संरक्षण ऐन नियम, खाद्य ऐन नियम, औषधी विक्री वितरण सम्वन्धी ऐन नियम, कालो बजारी तथा अन्य केही सामाजिक अपराध तथा सजाय ऐन, मासु जाँच ऐन

लगायतका ऐनहरुको अधिनमा रही बजार अनुगमनबाट दोषी पाइएका व्यवसायी उपर कानुनी कारवाही र दण्ड सजाय गर्नु पर्नेछ ।

२०. **प्रतिवेदन:** बजार अनुगमनको मासिक प्रगति प्रतिवेदन अनुसूची -१ अनुसार तयार गर्नु पर्नेछ ।

२१. **वाधा अडकाउ फुकाउने अधिकार:** यस निर्देशिकाको कार्यान्वयनमा कुनै वाधा अड्काउ परेमा उपभोक्ता हित संरक्षण तथा मूल्याङ्कन समितिको बैठकबाट निर्णयका लागि वाधा अडकाउ फुकाउ गर्न नगरपालिकामा पठाइने छ ।

२२. **संशोधन:** यस निर्देशिकामा थपघट गर्ने अधिकार प्रचलित कानूनको अधिनमा रही नगर कार्यपालिकाको हुनेछ ।

अनुसूची -१
(दफा ७ को उपदफा ४ सँग सम्वन्धित)

श्री सिद्धिचरण नगरपालिका,
.... ।

बिषयः बजार अनुगमनको मासिक प्रतिवेदन ।

मितिः ... . देखि ... . सम्म निम्न स्थानहरुमा बजार अनुगमन गर्दा निम्नानुसार देखिएको व्यहोरा अनुरोध छ ।

सि.नं.	अनुगमन गरिएको स्थान	अनुगमन गरिएको क्षेत्र/ प्रकृति वस्तुहरु	अनुगमनको बिवरण (परिमाण, अवस्था र अन्य कुरा) व्यवसायिक प्रतिष्ठान, संस्था	सामानको जफत/बरामदी नाम/ परिमाण	नष्ट गरिएको वस्तु/परिमाण नाम/परिमाण	सिलवन्दी गरिएको मात्रा/संख्या	गरिएको नमूना संकलन मात्रा/संख्या	कैफियत

बोधार्थः
श्री संयोजक ज्यू ,
उपभोक्ता हित संरक्षण समिति ।

अनुसूची- २

(दफा ६ सँग सम्वन्धित)

अनुगमन गरिने वस्तु र सेवाको वर्गीकरण

(अ) बजार अनुगमनको क्रममा उपभोग्य वस्तु तथा सेवाको अनुगमन गर्नु पर्ने भएकोले उपभोग्य वस्तु तथा सेवाको निम्नानुसार वर्गीकरण गरिएको छ ।

समूह “क” खाद्यान्न माछा/मासुजन्य/तरकारी फलफूल/दैनिक उपभोग्य

(१) खाद्यान्न तथा खाद्य पदार्थहरुः नुन, चिनी, कफी, मह, प्रशोधित पानी आदि,

(२) अप्रशोधित, अर्धप्रशोधित वा प्रशोधित खाद्य पदार्थहरु,

(३) प्रशोधित खाद्य पदार्थ उत्पादन गर्न प्रयोग गरिने कच्चा पदार्थ,

(४) खाद्य पदार्थ उत्पादन गर्ने उद्योग,

(५) खाद्य पदार्थ विक्री बितरण गरिने बिक्रीस्थल र भण्डारणगृह वा संचयस्थल,

(६) खाने तेल, घिऊ (वनस्पति घिऊ समेत)

(७) दुध तथा दुग्ध पदार्थहरु र दुध प्याकिङ्ग गर्न प्रयोग हुने प्लाष्टिक पाउचहरु) ,

(८) माछा, मासु, अण्डा,

(९) मसलाजन्य पदार्थहरु -जिरा, मरिच, अदुवा, लसुन, धनिया, बेसार, ज्वानो, मेथी, ल्वाङ्ग, सुकुमेल, अलैंची, दालचिनी, र खुर्सानी लगायतका मसलाको रुपमा उपभोग गरिने पदार्थहरु)

समूह “ख” औषधी तथा स्वास्थ्य सेवा

(१) औषधी तथा औषधिजन्य पदार्थहरु (पशुपंक्षी औषधी तथा जडिबुटीमा आधारित औषधी समेत),

(२) औषधी उत्पादन गर्ने उद्योग तथा विक्री वितरण गरिने स्थल,

(३) अस्पताल, नर्सिङ्होम, क्लिनिक आदि स्वस्थ्य सेवा प्रदायक संस्थाहरु ।

समूह “ग” रासायनिक मल/विषादी/वीउ विजन/कृषि औजार

(१) पशुपंक्षी आहार र त्यसमा प्रयोग हुने कच्चा पदार्थहरु समेत,

(२) रासायनिक मल, विषादी, वीउविजन, कृषि औजारहरु ।

समूह “घ” इन्धन

(१) इन्धन भण्डारण, पेट्रोलियम पदार्थको नापतौल, गुणस्तर मूल्य तथा मापदण्डहरुको पारिपालना ।

समूह “ङ” निर्माण सामाग्री

(१) ढुङ्गा, इटा, बालुवा लगायतका निर्माण सामाग्री तथा सोसँग सम्बन्धित उद्योग, भण्डारण स्थल र विक्री वितरण स्थल ।

समूह “च” शैक्षिक सामाग्री

(१) पाठ्य सामाग्री, स्टेशनरी लगायतका शैक्षिक सामाग्रीहरु,

(२) शिक्षा निर्देशिका अनुसार विद्यालयहरुको शुल्क आदि ।

समूह “छ” होटल/लज/रेष्टुराँ/खाजाघर/चमेना गृह/लज

(१) होटल/लज/रेष्टुराँ/खाजाघर/चमेना गृह/लजको सरसफाई तथा अन्य व्यवस्थापन,

(२) प्रशोधित र अप्रशोधित वस्तुहरुको भण्डारण,

(३) होटल, रेष्टुराँ तथा मिठाई पसलहरुमा विक्री हुने पकवान तथा प्याकेजिङ्ग गरी विक्री हुने खाद्य पदार्थहरु, हल्का पेय पदार्थहरु, मदिराजन्य पदार्थ ।

समूह “ज” सूर्तीजन्य पदार्थ

(१) सुपारी, पान पराग, सूर्ती, बिडीं, चुरोट तथा सूर्तीजन्य पदार्थ ।

समूह “झ” नापतौल

(१) ढक, तराजु लगायतका नापतौलमा प्रयोग हुने उपकरणहरु ।

समूह “ञ” पशुपंक्षी हाट बजार

(१) पशुपंक्षी हाट बजार तथा विक्रीस्थल ।

समूह “ट” सौन्दर्य सामाग्री

(१) विभिन्न प्रकारका सौन्दर्य सामाग्रीहरु,

(२) व्यूटी पार्लर/सैलुन आदि ।

समूह “ठ” विद्युतीय सामानहरु

(१) विद्युतीय सामानहरु,

(२) इलेक्ट्रोनिक्स सामानहरु ।

समूह "ड" रङ्ग/रोगन

(१) विभिन्न कम्पनीका भवन सम्वन्धी रङ्ग रोगन सम्वन्धी सामाग्रीहरु ।

समूह "ढ" गरगहना

(१) सुन, चाँदी, हिरा, मोती, जवाहरत तथा सो बाट निर्मित गरगहनाहरुको नापतौल एवम् गुणस्तर ।

समूह "ण" सवारी साधन

(१) ट्याक्सी मिटर शुल्क र रिक्सा, नगरबस,सार्वजनिक सवारी साधन आदिको भाडा आदि ।

समूह "त" अन्य

(१) अन्य उपभोग्य वस्तुहरुको उत्पादन स्थल, प्रशोधन स्थल, ढुवानीको अवस्था, विक्री स्थलहरु ।

(आ) अनुगमन गरिने सेवाको बिवरणः

(१) व्यापारिक सेवा,

(२) सञ्चार सेवा,

(३) स्थल यातयात ,

(४) विद्युत सेवा,

(५) खानेपानी सेवा,

(६) विज्ञापन सेवा, अन्य उपभोग्य सेवाहरु,

(७) स्वास्थ्य सेवा,

(८) शिक्षा सेवा,

(९) वित्तीय सेवाहरु ।

अनुसूची-३

(दफा ६ (ट) सँग सम्वन्धित)

दैनिक बजार अनुगमन फाराम

(बजार अनुगमन फारामको प्रमाणित प्रति सम्वन्धित व्यवसायीलाई दिनु पर्नेछ)

मितिः

व्यापारिक प्रतिष्ठानको नामः श्री....
ठेगानाः ...
प्रोपाइटर वा फर्म धनीको नामः .....
फोन नं. .....

यस कार्यालयको नेतृत्वमा खटिएको बजार अनुगमन टोलीबाट तपाईको विक्रिस्थल/गोदाम/उद्योगको निरीक्षण गर्दा निम्न अनुरुपको स्थिति भेटिएकोले देहाय अनुसार गर्नु गराउनु हुन निर्देशन दिइएको छ ।

क्र. सं.	बिवरण	भएको	नभएको	टोलीबाट दिइएको निर्देशन
१	मूल्य सूची			
२	साइनबोर्ड			
३	व्यवसाय दर्ता/नवीकरण			
४	नापतौलको प्रमाण			
५	लेबलमा खुलाउनु पर्ने कुराहरु स्पष्ट उल्लेख भए/नभएको			
६	म्याद नाघेको सामाग्री			
७	स्थायी लेखा नम्बर (PAN) नम्बर (VAT) मा दर्ता			
८	बिक्री बिल दिने प्रक्रिया भए /नभएको			
९	खाद्य अनुज्ञा पत्र (खाद्य उद्योगको लागि)			
१०	मासुको गुणस्तर सन्तोषजनक भए /नभएको			

११	मिठाईको गुणस्तर लगायतका पक्षहरु सन्तोषजनक			
१२	ग्याँसको तौल, मूल्य लगायतका बिषय सन्तोषजनक			
१३	खरिद बील भए/नभएको			
१४	यस अगाडीको निर्देशनको पालना			
१५	अन्य कैफियतपूर्ण स्थिति (खुलाउने)			

एक पटक दिइएका निर्देशनहरु पुनः अनुगमन गर्दा पालना नभएको पाइएमा प्रचलित कानून बमोजिम कडा कारवाही हुनेछ ।

निरीक्षण टोली

१. संयोजक श्री ...

२.सदस्य श्री...

३.सदस्य श्री ...

४.सदस्य श्री ...

५.सदस्य श्री ...

माथि उल्लेखित बिवरण ठीक छ भनी सही गर्ने उत्पादक/विक्रेताको नाम र सही

प्रतिष्ठानको नाम

अनुसूची-४
(दफा १२ सँग सम्वन्धित)

.... जिल्ला .... पालिका वडा नं. .... टोल .... मा खडा गरेको घटनास्थल/बरामदी /खानतलासी/शिलछाप लगाएको मुचुल्का:

१.उजुरी वा सूचनाको छोटकरी बिवरणः

२.चार किल्ला सहित खानतलासी/बरामदी गरिएको चिज वस्तुको नमूना तथा ठाउँको बिवरणः

३.बरामद भएको सामान/दसीको बिवरण/शिलछाप गरिएको बिवरणः

(क)

(ख)

(ग)

४.खानतलासी/बरामदी भएको देखे बमोजिम सहीछाप गर्ने साक्षी (नाम, वतन समेत)

(क)

(ख)

(ग)

५.रोहबरमा बस्नेहरुको नाम, थर, उमेर, वतन र सहीछापः

(क)

(ख)

(ग)

६.निरीक्षण टोलीले मेरो उद्योग/गोदाम/पसलमा अनुगमन दर्ता कुनै सामान हिनामिना भएको छैन । माथि प्रकरण नं.३ मा उल्लेख भएको चिज वस्तु तथा सामानहरु .... उद्योग, गोदाम, पसलबाट बरामद भएको हो । साथै टोलीले लगाएको शिल थान.. ... छाप भएको ठीक साँचो हो भनि सहीछाप गर्ने–

(क)

(ख)

(ग)

७.काम तामेली गर्ने-
(क)
(ख)
(ग)

मितिः
समयः

अनुसूची-५

(दफा १३ सँग सम्वन्धित)

तारेख भरपाई

पक्षः......   ....

विपक्षः ....जिल्ला   ....   पालिका वार्ड नं. ....स्थायी घर भई हाल ....   जिल्ला ....पालिका .....   वार्ड नं....   बस्ने श्री .... को नाति/नातिनी श्री......   ....को छोरा/छोरी बर्ष .... को .... नामक व्यवसायका सञ्चालक श्री .... सम्पर्क नं. .... ।

तपसिल

तारेख

मितिः ....साल ...महिना .... गते .... रोज दिनको ... बजे उपस्थित हुनेछु भनि सहीछाप गर्ने-

हस्ताक्षरः

नामः

आज्ञाले

भोजराज खतिवडा

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत